

30

ირანული სკოლა (ირანელი მეცნიერები დასავლურ და აღმოსავლურ ურთიერთობათა
თანამედროვე პრობლემების შესახებ)

70-იან წლებში ირანში ჩამოყალიბდა კულტურული მემკვიდრეობის პრობლემათა
კვლევის მიმართულება, რომელმაც სერიოზული წლებით შეიტანა ქვეყნის
განვითარების რაციონალური მოდელის, რეგიონსა და მსოფლიოში მისი ადგილის
ძიების საქმეში. შაჰ მოჰამედ რეზა-ფეხბურის მიერ დეკლარილებულ იდეას ირანული
სულიერი ტრადიციებისა და დასავლური ტექნოლოგიების პარმონიული თანარსებობის
შესახებ 80-იანი წლებიდან სულ უფრო მეტად ავიტოგებს დასავლეთზე
დამოკიდებულების კრიტიკა. ირანელი მკვლევარებისთვის დამახასიათებელია
დასავლეთისადმი კრიტიკული ტონი და ირანულ ეთნიკურ ნორმებზე დაყრდნობით,
საერთოაზიური კულტურული ფასეულობების შუნება.

ეხსან იარშატერი (Ehsan Yarshater) გვთავაზობს სხვადასხვა ერთობათა
კულტურების ახალი ციკლურობის თეორიის პოზიციიდან - ჩასახვის, ზრდის,
აყვავებისა და დაცემის თანმიმდევრული სტადიების გათვალისწინებით, რისთვისაც
იშველიებს იბნ-სალდუნის, ჯამბატისტა ვიკოს, შენგლერისა და ტოინბის ნაშრომებს.
იგი აკრიტიკებს სემუელ პანთინგტონს იმ თვალსაზრისით, რომ მან უგულებელყო
ციკლიზაციათა განვითარების ციკლურობა და კულტურათა სიცოცხლის
ხანგრძლივობა. პანთინგტონისა და ზოგადად, ამერიკელი პოლიტოლოგების კრიტიკით
გამოდიოდა ასევე ფირუზ მოჯთახედზადე, რომელიც აღნიშნავდა, რომ ამერიკელი
მეცნიერები არასწორ ინტერესურაციას აძლევდნენ ციკლიზაციათა ცნებას, რომელიც
მათთან არ სცილდება რელიგიურ და რასობრივ ჩარჩოებს. მეცნიერი ასევე
კატეგორიულად უარყოფს პანთინგტონის მიერ ნაწინასწარმეტყველებ დაპირისპირებას
დასავლურ და აღმოსავლურ ციკლიზაციებს შორის.

ირანელი მეცნიერი, თეირანის უნივერსიტეტის პროფესორი შაიეგანი (Daryush
Shayegan) მიიჩნევს, რომ დასავლეთის ციკლიზაციისთვის დამახასიათებელია სამყაროს
სეკულარიზაცია, რაც მის დესპირიტუალიზაციას, ბუნების უკიდეგანო ობიექტივაციას
იწვევს, საიდანაც გამომდინარეობს ციკენტიზმი და ტექნიციზმი. ამასთაში მირეულად
განსხვავებულია აღმოსავლურ ციკლიზაციათა პრინციპები: ისტორია აქ
წმინდათმინდა და უშუალოდ უკავშირდება ესქატოლოგიას. ადამიანური ინსტიტები
და კებანი არ მიიჩნევა ისტორიის მთავარ მამოძრავებელ ძალად - როგორც ისლამში,
ისე ინდუიზმში მას დაქვემდებარებული ადგილი მეტიჩნებათ, ან ისინი აღიქმება მძიმე
ტვირთად, რომლისგანაც ჭაჭიროა გათავისუფლება. მეცნიერის აზრით, დასავლეთის
ციკლიზაციის, როგორც უნივერსალურის დამკიდრება ან ანგრევს სხვა კულტურათა
ეთნიკურ და ესთეტიკურ ფასეულობებს, ან დაცყავს ისინი ადგილობრივ კოლორიტამდე.
კულტურათა სინთეზი უცხო ფასეულობათა ზეწოლის პირობებში შეუძლებელია,
რადგან მოტანილი (თავსმოხვეული) ფასეულობები დიამეტრულად საწინააღმდეგოა
ადგილობრივისა. ეს მოასწავებს დაგროვილ მემკვიდრეობაზე, დამოუკიდებელ
აზროვნებაზე და თვით საკუთარ თავზეც უარის თქმას.

გაცილებით ნაკლებრადიკალურია ირანელი ლიტერატურმცოდნე, დოქტორი
აბდულჟაესინ ზარინეგუბი (Abdul Hussein Zarinkub), რომელმაც 1974წ. გამოაქვეყნა წიგნი
“არც დასავლური, არც აღმოსავლური - ადამიანური”. ზარინეგუბის ესმის, რომ
აღმოსავლეთის მოდერნიზაციის პროცესის, კაპიტალისტური ეკონომიკის ათვისების
პარალელურად ხალხის ცხოვრებაში იქრება გარევეულ კულტურათა ფასეულობანი,
რაც სრულიად კანონზომიერი და აუცილებელიცაა, რადგან არ შეიძლება რომელიმე
კულტურა თავის თავში ჩაიკეტოს, დაკონსერვირდეს და არ აითვისოს სხვის სასარგებლო
ელემენტები და სიახლეები. ხოლო რაც შეეხება დასავლური ფასეულობებისადმი
ტოტალური ქედის მოხრას, ეს არ უნდა წარმოადგენდეს რეალურ საფრთხეს
ირანისათვის, თუ გავითვალისწინებთ სპარსელთა კულტურულ-ისტორიულ
გამოცდილებას და მრავალმხრივ პირობებში ენის, კულტურისა და ლიტერატურის
შენარჩუნებას. ზარინეგუბი აქვე დასძენს, რომ ირანული კულტურა არც აღმოსავლურია
და არც დასავლური, - იგი ადამიანურია.

გარევეულწილად ზარინკუბის აზრს ავითარებს მოპამადალი ისლამი ნოდუშენი, რომელიც ხასს უსვამს ირანის გეოგრაფიულ მდებარეობას აღმოსავლეთისა და დასავლეთის, ჩრილოეთისა და სამხრეთის გადაკეთაზე და ამ გარემოებიდან გამომდინარე ირანელი ხალხის უნარს - მუდამ მყარად მდგარიყვნენ საკუთარ საფუძვლებზე.

არაბთა შემოსვლისა და ისლამის დამკვიდრების შემდეგ ჩამოყალიბდა ახალი ირანული კულტურა - კულტურათა ერთგვარი ნაზავი. ირანის საშინაო და საერთაშორისო ცხოვრებაში კულტურამ იკისრა მთავარი როლი. ირანის ძველმა პოლიტიკურმა ბატონობამ ადგილი კულტურულ ბატონობას დაუთმო. კულტურა აღმოჩნდა თავდაცვის ის საშუალება, რომელიც გადასარჩენად გამოიყენეს, რათა ირანელს შეძლებოდა თქმა: "მე ვარსებობ!".

"ირანელობა" ამ მიწა-წყლის გეოგრაფიული მდებარეობისა და ისტორიული მოვლენების პირმშოა. ეს უფრო რომელიდაც კულტურაა, ვიდრე რომელიმე ეთნოსი. ისლამის შემდგომმა ირანულმა კულტურამ ყველა სფეროში მოსინჯა ძალა, მაგრამ სიმძიმის ცენტრი პოეზიაზე იქნა გადატანილი. კულტურა პოლიტიკურ ძლიერებას ჩაენაცვლა, მის უმნიშვნელოვანეს გამოვლინებად კი პოეზია იქცა. აქედან გამომდინარე, გასაგებია, თუ რატომ არის სპარსული მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე ღიასუხვი ენა, ან ირანელმა თავი რიტმული მეტველების ხის ჩრდილს რატომ შეაფარა.

ირანელთა თვითმყოფადობისთვის მეტად მნიშვნელოვანი იყო დასავლურ ცივილიზაციასთან შეხვედრა XIX საუკუნეში. ამ დროიდან ირანმა - ძირძველი თვითმყოფადობის ტვირთოთ დამძიმებულმა - ცალსახა კონსერვატული აზროვნების ქვეყანამ, რომელიც თითქმის სოფლური ცხოვრებით ცხოვრობდა, თვალი გაახილა და სხვა სამყარო დაინახა.

მოდერნიზაცია თუ ტრადიცია? - ამ ორს შორის მერყეობს ირანელი, რომელიც თავისი ბუნებით კონსერვატორიც არის და სიახლის მაძიებელიც.

დღეს ყველაზე უფრო მივარდნილ ირანულ ოჯახშიც კი თანამედროვე ყოფის კვალი შეიმჩნება: სატელიტური ანტენა, რადიო, მათ შორის უცხოეთის, მოტოციკლი, ევროპული კოსმეტიკა. ამავე დროს, უფროსი თაობა საყოველთაო ლოცვას არ აკლდება. როცა ბაგშეს პოლიპომიელიტის ვაქცინის წვეთებს აყლაპებენ, მისი ყიფლიბანდი თანამედროვე მეცნიერების წყალობით მევიდრდება. არ შეიძლება და არ გამოვა - წვეთები ყლაპო და წამლის შუშა კი დაამტკრიო.

"ამჟამად არსებობს სამი ლერძი - ირანელობა, მუსლიმობა და მოდერნიზაცია, რომელთა გარშემო ყალიბდება ირანელის პიროვნება. ხომ არ არის აქ რაიმე შეუსაბამობა? იმედი ვიქონიოთ, რომ არა.

კარგია თუ ცუდი, განახლების ტყვეები ვართ, მას ვერსაით გავექცევით. აი, სადამდე მოვიდა მსოფლიოს საქმე. სხვაგარად რომ ეოფილიყო, მეტი სიმშევიდე იქნებოდა, მაგრამ ასე არ მოხდა. მოდერნიზაციას ვერ გაემიჯნები - შეუძლებელია, მისი მეშვეობით სარჩო მოიპოვო, შინ კი არ შეუშვა.

ჩვენ წარსულთან მჭიდროდ დაკავშირებული ერი ვართ. ეს გარემოება ან ხსნად მოგევლინება, ან დაბრკოლებად, გააჩნია - როგორ მიგუდგებით. ირანმა დღემდე თავი კულტურის რაზე ამხედრებულმა მოიტანა, რაც თავს გადახდა, მისი კულტურის გამოისობით დაემართა. ირანული კულტურა მსოფლიოს ორ-სამ უძველეს და უდიდეს კულტურათა შორის ითვლება, მაგრამ ეს დიდი კაპიტალი არ უნდა დარჩეს სხვისი მოხმარების ობიექტად ან ფუფუნების საგნად. თუ ამ კულტურის ცოცხალი ელემენტები დღევანდელი ცხოვრების პროცესის მიღმა მოექცა, მოდენრიზაციის გავლენისა და დასავლური კულტურის დამრტყელები ძალის გათვალისწინებით, მიუსაფრობა და გზაბნეულობა არ აგვიდება. ხოლო თუკი ხელახლა აღმოვაჩენთ თავს, აუცილებლად

დავიმკვიდრებთ იმ ადგილს, ამ ქვეყანას რომ შეეფერება. ჩვენ საკუთარი თავის რწმენა
უნდა დაგიბრუნოთ, რაც გვაქვს, იმის ყადრი გავაცნობიეროთ, ხოლო რაც გვჭირდება,
გონიერებით მოვიპოვოთ. პრობლემა ერთადერთია — ადამიანები თავისი დროის
შვილებად „უნდა იქცნენ”.

მოპარეობული ესლამი ნოდუშანს ქართველი მკითხველი იცნობს სატირული რომანით "სიცრუე და ჯადოქრისტი" (1986 წ.), რომელიც მან მოპარეობდა დიდებარის ფსევდონიმით გამოაქვეყნა. მაგრამ, უფრო კონკრეტულად, ჩვენი მკითხველისათვის უცნობია ამ ავტორის ესეისტური და პუბლიცისტური კატეგორია. ესლამი ნოდუშანი პროდუქტიული მთარგმნელიც არის და დრამატურგიაშიც უცდა ტერიტორიაზე მისი ნაშრომების ძირითადი თემებია: ირანი და ირანელები, მათი ადგილი მსოფლიო სატურატოებია და დღევანდელ მსოფლიოში, დასავლეთ-აღმოსავლეთის ურთიერთობები, კულტურისა და თანამედროვე მორალის საკითხები.

ერთგან იგი წერს: "თანამედროვე ინდუსტრიული ეპოქის კაცობრიობა ისე გამოიყურება, თითქოს ცალი ფეხით ურემზე გამოუბამთ, ცალით კი - კოსმოსურ ხომალდზე: მეცნიერების თვალსაზრისით ნინი არის ნასული, ხოლო ზნების მხრივ - უკან". ეს თემა და, აგრეთვე, დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ურთიერთობიმართების საკითხი თრი უძველესი ეპოსის "ილიადასა" და "შაპნამეს" მაგალითზე განიხილება ნინამდებარე ესეში, რომელიც გამოქვეყნდა კვარტალურ გალიტერატურის გაფრცელების საბჭოს ორგანო.

მოპარეადალი ესლამი ნოდუშანის ამ ნაშრომში განხილული საკითხები მეტი აქტუალობას იძენს ირანის ისლამური რესპუბლიკის რეფორმატორი პრეზიდენტის მიერ მსოფლიო საზოგადოებისთვის შეთავაზებული "კულტურათა დიალოგის" ფონზე.

მთარგმნელისაგან

მოქადაგი ესლამი ნოდუშანი

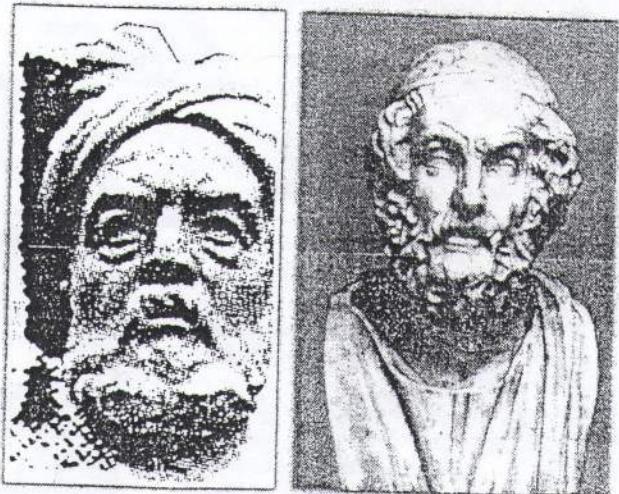
საკითხი ასე დგას: შეგვიძლია თუ არა თრი უძველესი ეპოსის "ილიადას" და "შაპნამეს" ერთმანეთის გვერდით დაყენება და ორი ერის - ბერძნებისა და ირანელების ხასიათისა და ბუნების, მათი მსოფლმხედველობის ძებახებ რაიმე მტკიცებულების მოპოვება? ვფიქრობთ, შეგვიძლია: მიუხედავდ გარეგნულ ფორმისა, ეს ისეთი საკითხი როდის, რომელიც მხოლოდ ნარსულს მიემართება, არამედ იმავე დროს, იგი მოიცავს დღევანდელობის ერთ-ერთ ყველაზე ძრტულურ პრობლემას - თანამედროვე მსოფლიოში აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ურთიერთობის საკითხს.

"შაპნამე", მისი შეცნიდან მოყოლებული დღემდე, ირანისათვის შუდამ თანამედროვე ნიგნად რჩებოდა. ახლაც ასეა, და როცა მას "ილიადას" გვერდით ვათავსებთ, ჩვენივის გარკვეულნილად ცხადვყოფთ, თუ როგორ უცხოვითია და უფიქრია დასაბამიდან აღმოსავლეთს და დასავლეთს.

საკუთარი ფესვების შესაცნობად ჩვენ არ გაგვაჩინია "შაპნამეზე" უფრო ძველი, უფრო მნიშვნელოვანი და უტყუარი საბუთი და, შეიძლება ითქვას, ახლა სწორედ რომ შესაფერისი დროა მის ახლებურად ნასაყითხად, რადგან ვდეგავართ ნარსულისა და ანმყოს გასაყარზე. ანმყოს ვტაჟზე შესაბიჯებულად საკუთარი ძალები უნდა შევაისოთ. დასავლეთი აღიარებულია განახლების, მეცნიერებისა და აღმოჩენების ნარმომადგენლად, ჩვენც იმ ზღვარს მიგადებით, როცა შეუძლებელია არ გვჭირდებოდეს განახლება, მეცნიერება და აღმოჩენები. საქმე ისაა, როგორ შევიგდოთ მას.

უკანასწერელ ნებები გახშირდა საუბარი "კულტურული ექსპანსიის" შესახებ, მაგრამ ეს არც დღევანდელი პრობლემაა და არც გუშინდელი. ორმოცდათი ნები მაინც იქნება, რაც ეს თემა ტრიალებს. სხვათა შორის, ახლა "შაპნამეზე" ვსაცნობოთ და ვითარება რამდენადმე მსგავსია იმდროინდელისა, როცა ეს ნანარმოები შეიქმნა. ჩამინ ჩვენ მოაიანდისა და აბასინების მხრიდან უპატივერტულობითა და ქედმილობით ვიყავით გარემოცულნი და საჭირო იყო საკუთარი პლატფორმის თაობაზე ხმამაღლა გამოგვეცხადებინა. ახლაც დასავლეთის ნინაშე თავდაცვით პოზიციებზე ვდგავართ. შეცნილია ერთგვარი გლობალური კულტურა, რომელიც დასავლეთშია აღმოცნებული. მაგრამ, ფაქტობრივად, ეს მხოლოდ კულტურა როდის, მასში ანტიკულტურაც არის, ეკონომიკაც ნათრეული აქვს, ახალგაზრდებისაც ძვრებისა და მღელევა-

ირანელები და პერძენები "შაპნამესა" და "ილიადას" გიხელვით

რების მსხვერპლად აქცევს, ნარმტაცი სახე აქვს. ამიტომაც მართებული არ იქნება, მის ნინაშე გულ-ხელი დავიკრიფოთ.

ის, რასაც ვამბობ, არ ნიშნავს დასავლეთის ნინააღმდეგ ფრონტის გახსნას. ის თავის საქმეს აკეთებს და ჩვენ ჩვენი უნდა ვაკეთოთ. ამ ორმოცდათი ნების მანძილზე მრავალგზის გაისმა გაფრთხილება ამის თაობაზე, მაგრამ არ იქნა შესმენილი. თუ საკითხს სერიოზულად მოვეკიდებით, ლოზუნგების თავი უნდა ვანებოთ და სწორ გზას დავადგეთ. დასავლეთი მეცნიერებას ნარმომადგენს, მეცნი-

ებას კი ვერავინ უარყოფს. შეიძლება ვიმსჯელით შეცემების გამოყენებაზე და მის თანხვდენაზე საზოგადოების ჯამსაღი განვითარების პროცესთან.

რაც შექმნა გამოყენებას, აქ საქმე რამდენადმე მოიკოჭლებს: აყლოთ, გარემოს მდგომარეობა, ფსიქიკური დარღვევები ოჯახისა და საზოგადოების დონეზე, ყელის გამოქრა, აუთექტებები, ქალაქების სულისშემსუთავი კონცენტრაცია, ადამიანის უპირველესი უფლებების დარღვევა... ეს ზღვაში წევთია.

ირანი აზისის ერთ-ერთი ქვეყანაა და ამავე დროს მსოფლიო ოჯახთან დაკავშირებული. მაგრამ ეს არის შეტად რთული ინდივიდუალის ქვეყანა, რომელის მსგავსი ძნელად თუ მოიძებნება. ეს თავისებურება მის სიძვლეში, მნიშვნელოვანი ულტრასა და მტკიცნეულ ისტორიულ გამოყიდვებაშია. სწორედ ამ სირთულის გამო არავის მიუცის თავისითვის უფლება, ისე ნარმოედგინა იგი, როგორც სინამდევლეში არის. ამიტომ ბევრი ურთიერთება-მომძრიცხავი არა არ თქმულა მის შესახებ.

თბილი ამ მშეორთვარე სამყაროში თუკი გადავწყვიტეთ, რომ მომავლისაც ვიქტორ პირი და მსოფლიოს სკონაზე შევასრულოთ ის როლი, რომელიც ამ დღი ქვეყანას შეეფრება, უპირველესი პირობა იქნება საკუთარი სახის დაბრუნება და საკუთარი თავის შეცნობა. აბულყაისე ფირფოსუსი ათასი წლის ნინ თქვა:

უპირველესად უნდა იფიქრო, რომ უდირსი ხარ, მაგრამ საკუთარ თავს აგდებით ნუ მოეყრობა.

რას ნიშანეს „საკუთარ თავთან აგდებით არ მოყრობა“? - ე.ი. საკუთარი თავის სერიოზულად აღქმა ანუ საკუთარი რაობის იმ სახით დაფასება, როგორიც არის, ოცნებებში გადავარდნისა და დროის ფლანგვისათვის თავის არიდება და, ცხადია, საკუთარ ნაკლოვანებიზე თვალის არ დახუჭვა.

მსჯელობისას ჩევნ საქმეს ერთი კუთხით მივუდექით, ჩევნი აზრით, ძირითადი და მიშვნებულოვანი კუთხით. ირანი და საბერძნეთი ის ორი სახელმწიფო იყო, რომელთაც პირველად გააცნეს და ერთმნიერს დააკავშირებს აღმოსავლეთი და დასავლეთი. ორ საუკუნეზე შეტ ხანს ჰქონდა ურთიერთობა აქემენიდურ ირანს საბერძნეთთან, ხან ემერბოდა მას, ხან - მშვიდობა მყარდებოდა. ეს ორი ამ დროის ორ ძირითად ცივილიზაციად მიჩნეოდა, თუმცა მათ შორის განსხვავება დიდი იყო. ამის შემდეგაც, პერიოდისა და სასანელების დროს ირანი ბერძნული ცივილიზაციის შემცვიდრის - რომის იმპერიის შეზობელი, მეგობარი და მეტოქე გახდა. ამ ორს ჰქონდა განანილებული იმ დროისათვის ცონბილი მსოფლიო და ამ პერიოდისამ მთლიანობაში დაახლოებით ათას წელითადს გასტინა. აზიაში დაავლეთობა კულაზე შეტი ცირკეროთობა ირანს ჰქონდა.

ამდენად, შეიძლება ითქვას, ორმ “ილიადა” და “შაპენმე” ორი ცივილიზაციის ორი უძველესი საბუთია, რომელთაგან ერთი ასახავს ირანელთა რაობას, მეორე კი - დასავლეთისას. ორ ცივილიზაციის შორის არსებული მსგავსება და განსხვავება მეტად საყურადღეოა. ჯერ ერთი, “შაპენმესა” და “ილიადაში” შეიძრევა ერთგვაროვანი მისია. თუკი ისლამის შემდგომ პერიოდში “შაპენმე” დაადასტურა ირანული ეთნოსის მიერ ეროვნული სახის დაბრუნება და ისტორიული უნივერსია, პომერიასის პოემებმაც გავლენა მოახდინა ევროპულ რენესანსა და ახალი ევროპის დაბადებაზე.

ბერძნულ სამყაროს სურდა, ილიადური სამყარო ყოფილიყო. რომსაც, ოლონდ, თავისებურად, იგვევე განზრახვა ჰქონდა. შეუასუენების შესვენების შემდეგ რენესანსულმა ევროპამ კვლავ მიმრთა ძველ საბერძნეთსა და “ილიადას”. მაგრამ ის ქრის-

ტიანობასთან კარგად შეაჯერა, რადგან ადამიანი ისეა მოწყობილი, რომ გრძნობები და ინტუცია ლოგიკასა და გონიერასთან უნდა შეაზიაროს. და მაიც რადგან მატერიალისტური აზროვნება ბატონობდა ევროპელში, ქრისტიანობაში იქსო “ბე ლოისალ” გამოსახა, რათა ზეცასა და დედამიწას შორის კავშირში სხეულის ნილი შეუმნეველი არ დარჩენილიყო.

ამ ნაზავს ილიადური აღმის გადმონაშები როდი აკლია. აქაველი მემინდები ამქვეყნად მომხდარ უმცირესების ქვედებას ლილიმონელი ლერთების ნებას უკავშირებდენ, მაგრამ თუ ლრმად ჩავუკირდებით, აღმოჩნდება, რომ დედამიწა მართავდა ზეცას ანუ “მოკვდავი” საკუთარ ადამიანურ მოთხოვნილებებს “უკვდავთ” მიაწერდნენ. პატეზი ამბობდა: “იმ ხელთან მივდივართ, რომელმაც შემუშავდა”, მაგრამ ამ შემთხვევაში დედამიწის ბინადრებმა შეემნეს ლერთები და ქალმერთები.

დასავლური ცივილიზაცია ამ პრინციპს მისდევს და დამყარებულია მატერიალიზმზე. მარქსიზმა ამისათვის მარადიული თეორია შექმნა, ხოლო დასავლეთის ინდუსტრიულმა სამყარომ მისი პრაქტიკული განხორციელება ითავა. მისი აზრით, ადამიანის მატერიალურ მოთხოვნილებებს საზღვარი აქვს. ადამიანი ის უსასრულო სულიერი სამყარო როდია, რომელსაც მავლავი “აზროვნების” უნდოდება, ხოლო მსოფლიოს მასზე დაფუძნებულად მოიაზრებდა. არამედ მას (მატერიალურ მოთხოვნილებას) მიიჩნევს იმ ერთი მუჭა ნაცრისფერი მასის ნაყოფად, რომელიც თავს ქალაშია მოთავსებული, რომლის ნონა 1100 გრამს არ აღემატება და სამყრის საიდუმლოს იტენს.

დასავლელები იმდენად სამართლიანი ია არიან, რომ თქვა - მათი ცივილიზაციაში ბერძნულ საწყისებზე დაუუძრებული და მისგან იკრებონ ძალას. გარდა მატერიალუსტური აზრობებისა, რომელიც მთელი რიგი საცარი აღმოჩნდებისა და გამოყონებების საფუძლად იქცა და მირითად საკითხს წარმოადგენს, “ილიადაში” სხვა შეორებარისხოვანი საკითხებიც გამოიკვეთება, როგორიცაა:

1. კონსულტაცია და დემოკრატია: რამეთუ რამდენიმე გონება ერთზე მეტს იჩნოს;

2. კონკურენცია და მეტოქეობა: რამეთუ კონკურენცია ბადებს მონდომებას და პიროვნებების ნიჭს უსაზღვროდ ნაყოფიერს ხდის;

3. ესთეტიკა: დამყარებულია კავშირი ნორმასა და სარგებელს შორის, ასევე ნონასნორიობასა და ნარმატებას შორის;

4. სპორტი: რამეთუ სულიერი სიჯანსაღესთან უნდა იყოს შეხამბული;

5. ქონების მოვალეობა: თუნდაც ექსპლუატაციის ფასად, რადგან ქონება ცხოვრებაზე ბატონობის გარანტის წარმოადგენს;

6. თავისუფალი დიალოგი და კამათი: რამეთუ მასში იბადება აზრი, ხოლო აზრი გზას ხსნის გამოსავლის პოვნისათვის;

7. გამარჯვების სამართლიანობა, რამეთუ გამარჯვება ძალის მაჩვენებელია და ამავე დროს, მისი მშობელიცაა, ხოლო მსოფლიოს ძალა ნარმართაში.

ყველივე ამის გერერდით არსებობს სა-ხელი, დიდება და პატივი, რაც შეაზიარება ერთგვაროვანი მისია. თუ მეტოქეობა იმისა, რომ ერთგვაროვანი მისია, მეტოქეობის მისამართი არა არის, მაგრამ ამავე დროს, მისი მშობელიცაა, ხოლო მსოფლიოს ძალა ნარმართაში.

ყველივე ამის გერერდით არსებობს სა-ხელი, დიდება და პატივი, რაც შეაზიარება ერთგვაროვანი მისია. თუ მეტოქეობა იმისა, რომ ერთგვაროვანი მისია, მეტოქეობის მისამართი არა არის, მაგრამ ამავე დროს, მისი მშობელიცაა, ხოლო მსოფლიოს ძალა ნარმართაში.

ბერძნულ აზროვნებაში ამქვეყნიურ ცხოვრებას ეწოდება ანგარიში. სხვა სამყარო, სახელად “პადესი” პნელით და ბურუსით იყო მოცული, მინისქვეშ

დებარეუბოდა. ამდენად, სიკეთესაც და ბოროტებაც შე-
დეგი სწორედ ამ საყაროში უნდა მოვტანა. ადამიანი
ცდილობდა, კეთილი საქმის ჩადენით ან მსხვერპლშენირ-
ვით სახელი მოეცვეჭა იმ იმედთ, რომ გარდაცვალების
შემდეგ მისი კვალი სანუსტრის ნიგნის ფურცლიდან ერთ-
ბაშად არ გაქრებოდა და შთამომავლები და ახლობლე-
ბი შეძლებდნენ მისი ნათელი სახელით აჩვენანდ ესარ-
გებლათ. მიცვალებულთათვის დანეცხული ხანგრძლივი
რიტუალი, რომელიც მოიცავდა მსხვერპლშენირვას, კრე-
მიციასა და დაკრძალვას, აგრძელვა, ღლშუოთებას ცხედრის
მიმართ უპატივცემულობის ნებისმიერი გამოვლენის გამო,
იმისათვის იყო, რომ განსვენებული შეუბრალვი და პირ-
ნათელი ნასულიყო იჩვენებად. ფაქტობრივად, მიცვალე-
ბულის ამგვარი პატივისცემა მისი შთამომავლების გამარ-
ჯებად და დაუასებად ითვლებოდა.

ხოლო "შავნამეში", მითოლოგიურ ეპოქაში, უცხო ღმერთთან დაქავს საქმე: უხილავი, ბრძენი და ყოვლის- შემძლე, კველა საქმის გამრივე, სიკეთის შემწე. "მოწყა- ლე", რაც შემოქმედის ერთ-ერთ ეპითეტს ნარმოადგენს, "სამართლის მიმღების" ნიშანას. რასაც ის აკეთებს, სწორი ქმედების ტოლფასია და უნდა მოინონო. მართალია, ევფრათ ისეთი რამები ხდება, რაც კაცს სასურველად არ ეწვენება, მაგრამ ამას ისე ნარმოადგენენ, თითოები, ამ ხდომილებებში უძველესად იყო მიზანშენონილება, მაგრამ ეს საიდუმლო კველასათვის დაფარულია. "შავნამე" ად- ამიანი ჰგავს არცოდნის კედელთან მდგომა, რომლისთვი- საც საზღვრის იქთა მხარეს გზა არ არსებობს. ბერძე- ნი მას აღმოაჩინს. იგი რეალისტობის გამო ყველა პრობ- ლემისა და უძველურების მიზანად ღმერთებს მიჩნევს. ასე ამობს: "მათ შერთ ადამიანების. არ შეუძლიათ იმ- ის აჭანა, რომ ადამიანებს რაიმა უხარისა"

განა შევგიძლია გამტკუცორ, რომ აღმოსავლეთი დღემდე აღმოსავლეთად დარჩა, ხოლოდ დასავლეთი - დასავლეთად? თანაც იმ აღრევის გათვალისწინებით, რომელიც ერქმბს მორის ახალი კუპირების შედეგად ნარმოიშვა... ჯერ კიდევ დიდმა დრომ უნდა განვლოს, სანამ თოთოული ამ ორთაგანი ბუნებით მოირჩეს დაქმაბარება.

ପ୍ରଥମରେ କିମ୍ବା ଦୂରେ ଦୂରେ ଏହା ହେଉଥିଲା ଯାଏବୁ ।
ପ୍ରଥମରେ କିମ୍ବା ଦୂରେ ଦୂରେ ଏହା ହେଉଥିଲା ଯାଏବୁ ।

როგორც ცნობილია, ირანული და ბერძნული ფილიზაციები თვისობრივად განსხვავებულია. ეს განსხვავება მრ ეპოშიც ვლინდება. არც არის გა-საკვირი. საკვირველი ის არის, რომ ზოგიერთ ნა-

ნილში იმდენად დიდია მსგავსება „შავიათურია“ და „ილი-ადას“ შორის, რომ როდესაც ყურადღება გავამახვიდე მასზე, ნამდვილად განციფრებული დავრჩი. სამოცდაა-თამავ აჟარა მსგავსება გმირულინება და „თუკი ჯეროვ-ნად დაითვლი, კვლავაც გაიზრდება მათი რიცხვი“. საოთა

საიდან მოდის ეს პრეზენტი მსგავსება? განა ფრთხოების ადგინების შემცრებლები იყონობდნენ ჰომეროსს? - არა. ხომ არ იყო ეს დროისა და ადგილის თანხედნა? არც ეს იყო. არც საერთო მსოფლმხედველობა არსებობდა. მაში, არაშია საქაებე? ვფიქრობთ, უნდა ამოვიდეთ მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხებს და ნებისმიერ დროს ადამიანური ბუნების მსგავსების პრინციპიდან. ერთნაირი ბუნება მსგავს რეაქციებს იწვევს, ოღონდ ეგ არის, ამ რეაქციების გამოვლენის სახე განსხვავებულია. მაგალითი-საოცის, ყოველ ადამიანს ძეგას საყვარელი სურვილების დაკამყოფილების მოთხოვნილება, მაგრამ განსხვავება იმაშია, თუ რა აკმაყოფილებს მათ. ერთი ამ კმიტილებას სიმდიდრეში ჰოულობს, მეორე - სახელის მინვეტაში, მესამე - სიამოვნების მიღებაში, მეოთხე - ცოდნის შეძრნაში, მეხუთე - საკუთარი სურვილების მოთვალისაში.

“ილიადასა” და “შავნამეში” აღნერილი მოვლენები იმ
დროში იღებს სათავეს, როცა ადამიანი უფრო მკეყორდა
უპირისისირდებოდა ცხოვრებას. ყველა ადამიანი ფიქრობ-
და, რომ ცუტვნობდა იმდენი, რამდენზეც ძალა შესწევდა.
არავინ იყო მხოლოდ კარგი ან მხოლოდ ცუდი. მაგალი-
თად, აქილევსი, ვხედავთ, რომ ხან ჩიბილია, ხანაც - მკაც-
რი. თუკი მას კუთვნილი ნაერთმევა, უმნიშვნელო რამე-
ზეც ბარშვივით ქვითინებს, ხოლო სხვა შემზადებაში შე-
უძლია გულდებაობის ნიმუშად მოვალეობას.

“ଶାକ୍ତାମ୍ବିନ୍ଦୁ” ଅଜ୍ଞାନାଶପଦୀ ଖେଳଗ୍ରାମ ଗୁରୁତ୍ବପଦୀତିଲୋ ଥିଲୁବା,
ନିଷିଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ, ରାମି ଗାର୍ଵପ୍ରସର ମନ୍ଦିରକୁଟିଲା
ଦେଲି ଯୁଗରେ, ଏଣେରେ ନାନାଶର୍ମିନ୍ଦ୍ରପଦୀର ଧାର୍ଯ୍ୟପଦୀତ
ଶ୍ରେଷ୍ଠଦେହପଦୀ ପ୍ରତିବାଦର “ଲ୍ଲତିଗର୍ଭବାଦ ଲ୍ଲତିଗର୍ଭବାଦବାଦ”, ମହାରାଜ
ଶ୍ରୀମଦ୍ବାଦୁରାଜ ଶର୍ମିନ୍ଦ୍ରପଦୀ, ତୁମ୍ଭ ରାମ ମିଳାନାନ୍ଦପଦୀତ ଥିଲିବା ହୀ

აქ უნდა ალინიშვილის ერთი გარემობის შესახებ. "ილ-ადამს" გმირები უფრო "ხელუხლებელნი" არიან, სწორედ ასეთივე, როგორებიც ქრ. წ.-ადმდე VIII საუკუნეში - პო-მისი შექმნის დროს შეიძლება ყოფილიყვნენ, მაშინ, რო-ცა "შავნამეს" გმირები "გაშალამინებულნი" გახდავან. ის-ნი ისტორიის ფერდობიდან დაშვნენ. კვალი, რომელიც ათ დრომ დამჩნია, სასანელთა ეპოქაშიც ჩანს, როცა ხოდაინამე" შეიქმნა, და ფირდოუსის ხანაშიც, როცა შავნამე" დააწერა. ფირდოუსის, მისთვის ჩვეული ირან-კილობის გამო, არ შეეძლო მცირდად არ შეელამაზე-ინა ისინი, მით უფრო, რომ არაბული და თურქელი ლემენტების ფონზე სანიმუშო პირებად უნდა გამოჩინი-ლიყვნენ.

დაუცუბრუნდეთ “აღზევებისკენ ლტოლვებს”. “ილი-ადას” მთავარი გმირი აქილევსია, „შაპინგესი“ - როსთამი. როდესაც ღმერთობმა აქილევსს უფლება მისცეს აერჩია ხანმოკლე, მაგრამ სახელმოვარი სიცოცხლე ან ხანგრძლივი, მაგრამ უსახელო, მან პირველი ირჩია და ამიტომ მისი ხანმოკლე სიცოცხლე საგმირო საქმეებისაგან შედგება. იგი იქცევა ადამიანად, რომლის მაგალითის მიბაძებასაც დოკოლობს და-სავლეთის ყველა სახელის მაძიებელი, მათ შორის, ალექსანდრე მაკელინელი და იულიუს კირისარი. რა ფასადაც არ უნდა დაუჯდეს, დიდების მწვერვალზე უნდა ავიდეს, თუნდაც ამისათვის გულვეაობა და არაპეტრინური მეთოდები განლენს საჭირო.

“შაპიამეში” კი გვყავს როსთამი, რომელიც, აგრეთვე, სახელს ყველა სხვა დანარჩენზე უფრო მაღლა აყენებს. ეს თვისება ყველაზე მძლავრად ესფანდიართონ დაპირისიცირებაში კლინდება.

ორივეხათვის საერთო თვისებაა "სიკუოფტლის ტურვილი", რომელიც, შესაძლოა, უნის რანგში იყოს აყვანილი. "ილიადაში" აქილევსის უნი თავს იჩენს ჩეუშში, რომელიც მას აგამერწონთან მოუკიდა მხევალი ქალის გმონ და შემდევ - ჰერქონ-თან ბრძოლის დროს. ორსავე შემთხვევაში მიზეზი სახელის ძიგია იყო.

"შაპნამეში" როსთამის საქვიდი სოპრაბის მიმართ უნით არის ნასაზრდობი, თუმცა როსთამი უბალლესი ადამიანია, მაგრამ "შაპნამე" ისდენად რეალისტური კი არის, რომ მას ადამიანური ბუნება არ მოაცილოს. უნი ყველაშია, მაგრამ მისი ხარისხი და საქმეში გმოყენების ხერხი ადამიანებს განარჩევს ერთმანეთისაგან.

ის, რომ "შაპნამე" "ილიადასთან" შედარებით ზენობრივად უფრო მაღლა დგას, არანაირ ეჭვს არ ინვეს. ამ რიც ნანარმოების სულისკვეთება იმზარით ამაზე მეტყველებს. ტროას მომ პრია-მოსას ვაჟის, ტროას უფლისწულის პარისის მიერ სპარტის მეფის მენელაოსის მეუღლის ელენეს მოზაცების გამო გაჩაღდა, რომელიც დიდად ჰატიონსა არ გახლდა და თავადვე თანხმდება გატაცებას. მაშინ, როცა ირანისა და თურანის ბრძოლა, რომელიც ტროას მოს ტოლფარდია, ინყება უდანაშაულო ინენელი უფლისწულის სიაჟუშის მოკვლით, მის გამო შურისძიება ირანელების სარწმუნობრივი და ზნეობრივი ვალია.

რამდენადაც ბერძნების ლერთები ადამიანის სახეს და ხატს ნარმოადგენენ, ან, უფრო უკეთ თუ ვიტვით, ადამიანის გონების ნაყოფი და ადამიანური თვისებების მქრნენი არიან, მათთან დასაშვებია ნაირნაირი ხრივები, ინტრიგები და დავდა.

ამდენად, იშვიათი როდია, როცა ღმერთები სხვა ღმერთების როლში გამოიდინ, ან ღმერთები - ადამიანებისა და ადამიანები - ღმერთის როლში და არავის ეს არ აკვირვებს, რადგან ეს საქმეში ნინსვლის საშუალებაა. ჩანს, საშუალება ამართლებს მიზანს.

უარის ვამბობთ იმ მსგავსი თვისებების ჩამოთვლაზე, რომელიც ამ რიც ნანარმოების - "ილიადასა" და "შაპნამეს" ნაკვეთებში შეიმჩნევა, რადგან მათი რიცხვი რამდენიმე ათეულს აჭარბებს და მათი გამონვლილვითი განხილვა ცალკე ნამრმად მოხდება. აქ ძალზე მოკლედ რამდენიმე ზოგადი მსგავსების მითითებას დავჯერდებით და ამით დავასრულებთ მსჯელობას:

1) პომეროსი იქცა ბერძნული ტროების გაერთიანების შემოქმედად. ფირფოსისაც ასეთივე გაცლენა ჰქონდა ირანი;

2) "ილიადა" ვეროპის უმნიშვნელოვანეს ლიტერატურულ ნანარმობრივ იქნა აღიარებული. ასევე "შაპნამე" ირანში და სპარსული ენის გავრცელების არეალში;

3) "ილიადა" გმირების დასავლეთელებთან სააბიმუშო ადამიანებად არიან აღიარებული. ირანელების აზრით, "შაპნამეს" მითოლოგიური ეპოქის ფალავნები ასეთივენი არიან;

4) მთელს საპერძეოში მოხტიალე მოქმედები ხალს პომეროსის ლექსებს უამბობდნენ და ამით ამებდნენ და სულს უდელვებდნენ მათ. ასეთივე ვითარება იყო "შაპნამეს" შემთხვევაშიც თავყრილობებზე, ყავახანებსა და მასებში;

5) პომეროსის თხრობა ეპიკურია სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით: სერიოზული, ბრწყინვალე, ცოცხალი. ზოგჯერ ისე დეტალურად გვიამბობს, თითქოს იმ სცენას თვითონ ესწრებოდათ. "შაპნამესაც", ღლონდ თავისებურად, ამგვარი რამ ახასიათებს, მაგრამ დროში რამდენიმე საუკუნოვანმა განსხვავებამ, თხრობა უფრო თანამედროვე გახადა. რაც მთავარია, ორივეს ძალისა და ენერგიის წყარო ერთია;

"ილიადა", თუ გავითვალისწინებთ მისი შექმნის დროს, უფრო ძველია. ხიბლი, რომელიც ამ ნიგნს ჯერ

კიდევ შერჩენილი აქვს დღევანდელი ადამიანების თვისი, აისტანება იმით, რომ ადამიანში არსებობს პირველყოფილ ეპოქაში დაპრუნების ნოსტალგია. ვერ უპრეციფით იმას, რომ ადამიანში ტოკაბ ძარღვი ცივილიზაციისგან განრიცებისა, რათა შეძლოს საკუთარი ნიჭი დაუპრეცილებლად და შეზღუდვად, მთელი თვისი შესაძლებლობების უარგლებში განავითაროს. მშვილდოსან არაშის ამბავი, რომელმც თავაგამოდებით გატყორუცა ისარი და ამის შედეგად სული განუტევა, ღრმა ალეგორიული შინაარსის მატარებელია და შესაძლოა, ნარმოადგენდეს კრიტიკას იდეისა "კაცორიობა საზღვრების გარეშე";

6) ორსავე ნანარმოებში ხაიამური ატმოსფერო სულევს ანუ მათი მეშვეობით ხდება მოწოდება - გამოიყენეთ ნარმავალი დრო! ცხადია, "შაპნამეში" ეს უფრო დაგვენილად არის გაკეთებული;

7) ორსავე ნანარმოებში ადამიანის ცხოვრებას თან სდევს სინელევებ და გასაჭირო, მაგრამ "ილიადას", ამ თვალსაზრისით, უფრო მნარე და პესიმისტური უძერადობა აქვს;

8) "ილიადას" ღრმად თუ ჩავუკვირდებით, ერთგვარ ამაოებას, ცხოვრების საფუძვლის უმტკიცობას ამოვიკითხავთ. ნანარმოები ასე ინყება:

"მუზავ, მიმღერე აქილეუსის უწყალო რისხვა, უთვალავ ვნებით დამთრგუნველი აქაველ სპათა: გადაუხევწას მრავლად პადეს მამაცთა სულნი, გვამნი მთენა ყვავე-ყორანთა დასაყივარად და ძალლთა წილად გაუწირავს..."

ზეესმა ჰყონ ნება, მტრად მოეკიდნენ იდეს ერთუროს ერისმთავარი აგამემნონი და ღვთიური გმირი აქილეუს".

"შაპნამეშიც" ყველაგან ეს აზრი ულერს, თუმცა პირდაპირი ითვალისწინებით "ილიადას" ვერ შეედრება. მაგალითისათვის სიაჟუშის ვაჟის ფარუდის ამბავი ავილოთ, რომელიც უაზროდ მოკვდა ირანელი მეგობრების ხელით. სოპრაბის ამბავიც ერთ-ერთი ასეთი მაგალითია. მამის საძენელად ნასული ვაჟი მამის ხელმა მარადისობის გზას გაუყენა;

9) "ილიადაში" ღმერთები და ადამიანები ერთნაირად ადანაშაულებენ ერთმანეთს. აგამემნონი ზეესმა და სხვა ღმერთებს ტირანებას და უგულოებს ენოდებს, რომლებიც უბედურებას უგზავნიან ადამიანებს, თავად კი უბედურების მიღმა რჩებიან.

ამის სანაცვლოდ, ღმერთებიც ცოდვაში დამნაშავედ თავად ადამიანებს მიზნევნენ. "მოისეაში" ზეესმი ამბობს:

"რა ბრიუნი არიან ადამიანები, როცა ღმერთებს უსამართლოდ კუცავენ. მათი ხევდრი ტანჯვაა. საკუთარი სიბერით გასაჭიროში ვარდებიან და ამაში ღმერთებს ადანაშაულებენ".

ზოგჯერ "შაპნამეში" ზეცის მიმართ საყვედური გაისმის, თუმცა ფირფოსის მრწამის განსხვავებულია, იგი თავად ადამიანს მიზნევნებს პასუხისმგებლად ხაუკუთარ საჭიროების გადასახდება:

10) დიდი განსხვავება "ილიადასა" და "შაპნამეს" გმირების სასიათში. მაგალითად:

- ირანელებისათვის ალაფის სიყვარული ომის მიზანს არ ნარმოადგენს, მაშინ, როცა ბერძნების ყურადღების ცენტრში სწორებ ეს არის;

- "ილიადაში" ადამიანს საქმე აქვს ხორცებს მიზნების საკუთარი და სულიგირება სხეულთან კავშირში ვლინდება. "შაპნამეში" კი ერთგვარი ეფექტურული სულიერებაა, უზილავი და მოულოდნელი, რომლის მიზანი უფრო მეტოვის ერთგვარი უზინავის სხეულის მიმოვება. ასე მა-გალითად, ბერძნები ღმერთების ყურადღების მისაპყ-

რობად მსგავრპლს სნირავენ, ირანული გუმბათების და
ხოტბას აღვლენენ. წუ დაგვავიყდება, რომ “შემატება”
სიკეთე და ბოროტება ებრძება კრიმინალს.

- ამ ორ ნანარმოებს შორის ასევე უდიდეს ურთი დგადა საჩინო განასვევებია იმაშია, რომ წევრულებრივი აძლიერება საერთო მოქმედებასთან პირადი მოტივის კუნძული. ასევე ეს „იღლიადაში“ და ამ არის „შეანაბირი“. „იღლიადის“ გმირმა იმაში, რასაც აკუთხებს, პირადი კულტურულებაც უნდა მიიღოს. „შეანაბირი“ კი მისდევებ საერთო ხაზისა და სიკეთის გზას, თუნდაც ეს დიდი ზოარის ფასად მონადებს. ემოციები, სიმარტია და ანტიმარტია ურთი პრინციპის სამსახურში დგას.

დღევანდელ დასავლურ ციკლიზაციასა და თანამედროვე ცოდნას ღრმა ჟუსტები აქვს „ილიადას“ მსოფლიხედულობაში. ცხოვრებისეული ფილოსოფია მოკლედ გამოიხატება ძალისხმევაში, რომლის მიზანია გამარჯვება. უნდა ეძიო, ნინ ნახვიდე და ბედისნერა დამარცხო.

აქველოთა ათწლიანი ჩინააღმდეგობა ტრიას მისადა-
გომებთან ამგვარი აზროვნების ნიმუშია. დასავლურ ცი-
კილიზაციას უნდა ფიქრობდეს, რომ მუდამ გამარჯვებუ-
ლია, ისევე, როგორც აქველები ტრიას მიმდინარე-
ვებული არიან. რენესანსიდან მიყოლებული დასავლეთ-
ში გაძატონდა აზროვნება, რომლის თანახმადაც გამარ-
ჯვება და ნარმატება არსებოთია, რა ფასადაც არ უნდა

ଭାଗିଜୁଦ୍ରେ, ତୁମନ୍ତାପ ଫଳିତ କୋଟାଟିଲି ଶାଙ୍କା ର୍ଯ୍ୟ.
ତେଣୁତ୍ରିମି ଏହି ମିଶନିଂଡା କୌମ୍ଭରାମୀ ଓ ଏ ଗିରି ତାଙ୍କିଲି
ନିର୍ମାଣିତ ଶାଖାଲିମ୍ବିଗୁରୁ ଗାରଣ୍ଟ ଧାତ୍ରିମା, ରାଷ୍ଟ୍ରାଳି ମିଶିଲ
ତ୍ରୟମିତ, କୌମ୍ଭରାମୀମା ଲମ୍ବିରତ୍ରେଣି ନିର୍ମାଣିତ ଏହା ପୁରାଞ୍ଚବ୍ରଦ୍ଵାରା
ଲାଗି ମିଶିଗରି ଅର୍ଥବ୍ରଦ୍ଵାରି ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଦ୍ରବ୍ୟବାନା. ମିଶାକରି ମିଶା
ଏହି ଶୈଖିଲା ଉପାରାନ୍ତାରୁ ରାମି ଶିନର୍ମାର୍ଦ ଅଭିଭାବିନୀ ଆଶରାନ୍ତର୍ବନ୍ଦି
ଦା, ମିଶିବ୍ରଦ୍ଵାରା ଗାରଣ୍ଟିଗୁରୁ ଏକାଧାରୀଜ୍ଞବ୍ରଦ୍ଵାରିଲାଇବା,
ଏହି ପ୍ରେମଦା ଆଶରାନ୍ତର୍ବନ୍ଦିଲା ନେବାଦ, ରମଭେଲିପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଖିନ୍ଦିବି,
ରାମିଲି ମିଶିରାମିଲା ଏହାରେ ପୁରାଞ୍ଚବ୍ରଦ୍ଵାରିଲା ସାମିଶାରାମୀ
ଲାଗି ପରିପ୍ରେଶି ଗାଵଲ୍ଲାନା ମାତ୍ରାକୁଣ୍ଡା.

ქველმა საბერძნეთმა დასაცლურ სამყაროს სამი დიდი გავლენილი ჩატარა, რომელიც მისი ცივილიზაციისა და პროგრესის საფუძვლად იქცა: 1. ხმის მიცემა და კონსულტაცია; 2. კონნიკრები; 3. ლოგიკური აზროვნება. 1) ხმის მიცემამ და კონსულტაციამ ქვეყნის მართვა-სათითაოდ ჰყელა ადამიანს დაკისრა და ამ გზით შეიძლება მათ პასუხისმგებლობა მოთხოვოს. "ილიადაში" ვტყიდავთ, რომ ზოგჯერ სათათბირო იკრიბება და რიგით ადამიანებს შეუძლიათ საკუთარი მოსაზრებები გამოიქვეყნოთ და მიტენავთ კი მეტაწარად ელაპარაკონ;

2) კანონი: რამ იმას ნიშანას, რომ საქმეები დადგენილი და აღარ იყრიცული ნორმების მიხედვით მიმდინარეობს. თუკი აგამენიონი აქილევსას ბრიზებულას ართმევს, ეს იმისთვის ხდება, რომ ხელილიან გაშვებული ნივთის სანაცვლოდ სხვა რამ ნივთი უნდა მოიხელოს. აქილევსიც კანონისა და პიროვნების თავისუფლების უფლების გათვალისწინებით ომს განერიცება და შემდგომში მისი ასპარეზზე დაბრუნება ხდება მაშინ, როცა მისი ყველა სურვილი განხორციელებულია.

ხოლო ლაგოგური აზროვნება საქმეს გონივრული და
მნიშვნელოვანი არგუმენტების მოშველებით აწონ-დაწონ-
ის. არ არის არცერთი გონისმიერი და მნიშვნელოვანი
საქმე, რომელთან დაკავშირებითაც მატერიალური სა-
ფუძველი არ მოიძებნებოდეს.

“ଶ୍ଵାଙ୍କାମେଶ୍ଵି” ଗାନ୍ଧିଶ୍ଵରାସ୍ତ୍ରପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅଛି। ଗାନ୍ଧିଶ୍ଵରାସ୍ତ୍ରପୁରୀ ରାଜ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚତାରେ ଏହାର ପରିମା ଅଧିକ ହେଉଥିଲା। ଲାଗିଗୁଡ଼ା ଏହି ଗର୍ଭନନ୍ଦିଶ୍ଵରାସ୍ତ୍ରପୁରୀ ରାଜ୍ୟରେ ଏହାର ପରିମା ଅଧିକ ହେଉଥିଲା।

"შავნამეში" ყველა საქმე ზეცის წებას უკავშირდება. "ილიადაში" ამ მინაზე ნყელება კველაფერი, რაღაც კაცი და ღმერთი ერთინი არიან. ადამიანი, ფაქტობრივად, თავის საქმეს აკეთებს და შედეგებს თავადვე იტვირთავს. შეიძლება ითქვას, რომ "ილიადას" ადამიანი, საბოლოო ჯამში, ადამიანია დათის გარეშე.

"အေဒီနာမ်" ဂါရာ အမြတ်ကြဖွဲ့ပဲ၊ ရှုံးချေလူ ကြရောင်းလူ သာလုံး၏ "လောကတော်" သာလောက် ဖွံ့ဖြိုးစွာ အလုပ်မာဝါယဉ်ရှင် စာ အျော်ကြော် ပေါ်လေ့လျှင် ဖြောက်ရှုရပါတယ်၊ မာတေ အံရှုက၊ သဲ၊ ရှာဖုန်းလုပ် လျှော် အကျိုး ပြောလွန်ပဲ၊ ပြောက်ရှုပဲ မိမိလာ အက ဗျာနှင့် စာရှိပါပဲ။ "အေဒီနာမ်" ပါလိမ်ရှုရှုလူ ဤပြေား ပို့ပေးတဲ့ ဦးမောင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလောက်တဲ့ ပေါ်လောက်ပဲ ဖြောက်ရှုရှုလဲ ပြောလွန်ပဲ၊ မိမိလာ အက ဗျာနှင့် စာရှိပါပဲ။

ბისა და კამოგრი პლაზმონური სტრუქტურები ცენტრულ დანართში მოხველე მოსალნერვად
თუკი დასავლურმა სამყაროშ დღემდე მოსალნერვად
“ილიადას” გაცვეთილებით ისარჩებლა, ჩვენ რატომ არ
უნდა მივმართოთ დახმარებისათვის “შავანამეს” ესოდენ
ნოკიერ ნიადაგს? და დღეს, ამ წინააღმდეგობებით აღ-
სავს ეპოქაში, ისე, როგორც არასაღრისს, გვტირდება მო-
ბილიზაცია. ამავე დროს, უნდა ვეცადოთ, რომ მეცნიე-
რებისა და ტექნიკის მიღწევების გამოყენებისას თავად
ვიყოთ ბატონ-პატრონები და ისე არ მოხდეს, რომ და-
სავლეთის ნასულრალით ვიკვებდოდეთ, რადგან ეს
მკვეთრად ენინააღმდეგება შავანამესეულ თავმოყენე-

ბას, თავისუფლებისა და სიცოცხლის სიყვარულს.
“ილიადას” და “შაჰნამეში” ვხედავთ ორ პარალელურ ხაზს, რომელიც დღეს ნებისთ თუ უნებლივებ უნდა გადაიკვეთოს. “ილიადას” მიკვართ მეტიცირებასთან ტექნიკასა და მატერიალისტურ აზროვნებასთან, რაც თანამედროვე საშეფრთში სიცოცხლის გაგრძელებისათვის აუცილებელია.

"შაჰნაზებს" მიყვავართ ერთგვარ სულიერებამდე და "აღზევებისაკენ ლოტლვილისაკენ", რაც თუ ადამიანს ნაერთმევა, სიცოცხლე მისთვის, თუნდაც უზოსველყოფილობისა და აუგვიანულობის (როგორც დასავლეთშია), ყოვლიცაც რო აზრისაგან დაცლილი იქნება.

სპარსული თარგმა იქა შერლაიმ

ପ୍ରକାଶକ

